

DATOS IDENTIFICATIVOS

Enfermería clínica III

Materia	Enfermería clínica III			
Código	V53G140V01301			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Povisa) Dpto. Externo			
Coordinador/a	Estévez Diz, Alfredo			
Profesorado	Camba Estévez, Manuel Estévez Diz, Alfredo Giráldez Miranda, Esperanza María Muiños Álvarez, Alicia			
Correo-e	alfredoestevez@hotmail.com			
Web	http://www.cepovisa.com			
Descrición xeral	Esta materia encuadra las competencias a desarrollar por el estudiante en el cuidado a personas con patologías específicas dentro del campo de la Enfermería Médico-quirúrgica.			

Competencias de titulación

Código	
A11	Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e a familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
A13	Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
A17	Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar a calidade e seguridade das persoas atendidas.
A18	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.
A19	Dirixir, avaliar e prestar os coidados integrais de enfermaría, ao individuo, á familia e á comunidade.
A22	Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.
A25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
A28	Coñecer as alteracións da saúde do adulto, identificando as manifestacións que aparecen nas súas distintas fases.
A30	Analizar os datos recollidos na valoración, priorizar os problemas do paciente adulto, establecer e executar o plan de coidados e realizar a súa avaliación.
A31	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
A32	Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou previr os problemas derivados das desviacións de saúde.
A33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
A43	Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes nos anciáns
A53	Coñecemento relevante e capacidade para aplicar Ciencias básicas e da vida.

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e a familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.	A11
Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar a calidade e seguridade das persoas atendidas.	A17
Coñecemento relevante e capacidade para aplicar Ciencias básicas e da vida.	A53
Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.	A13

Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar a calidade e seguridade das persoas atendidas.	A17
Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.	A18
Dirixir, avaliar e prestar os coidados integrais de enfermaría, ao individuo, á familia e á comunidade.	A19
Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.	A22
Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.	A25
Coñecer as alteracións da saúde do adulto, identificando as manifestacións que aparecen nas súas distintas fases.	A28
Analizar os datos recollidos na valoración, priorizar os problemas do paciente adulto, establecer e executar o plan de coidados e realizar a súa avaliación.	A30
Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.	A31
Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou previr os problemas derivados das desviacións de saúde.	A32
Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.	A33
Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes nos anciáns	A43

Contidos

Tema

1. Patoloxía Endocrina

- 1.1 Conceptos Xerais da Patoloxía Endocrina
 - 1.1.1 Conceptos Xerais
 - 1.1.2 Recordo Anatomico
 - 1.1.3 Valoración Xeral Endocrina
 - 1.1.4 Tratamento Médico
 - 1.1.5 Tratamento Quirúrxico
 - 1.1.6 Tratamento Enfermaría
 - 1.2 Patoloxía do Hipotálamo
 - 1.3 Patoloxía Hipofisaria
 - 1.3.1 Hiperpituitarismo
 - 1.3.2 Hipopituitarismo
 - 1.3.3 Enfermidades da Neurohipófisis
 - 1.4 Patoloxía Tiroidea
 - 1.4.1 Enfermidades Benignas do Tiroides
 - 1.4.1.1 Hipertiroidismo
 - 1.4.1.2 Hipotiroidismo
 - 1.4.1.3 Bocio
 - 1.4.1.4 Tiroiditis
 - 1.4.2 Neoplasias do Tiroides
 - 1.4.2.1 Cáncer Papilar Tiroides
 - 1.4.2.2 Cáncer Folicular Tiroides
 - 1.4.2.3 Cáncer Medular Tiroides
 - 1.4.2.4 Cáncer Anaplásico Tiroides
 - 1.4.2.5 Linfomas Tiroideos
 - 1.4.2.6 Cáncer Metastásico Tiroideo
 - 1.5 Patoloxía Paratiroidea
 - 1.5.1 Hiperparatiroidismo Primario
 - 1.5.2 Hiperparatiroidismo Secundario
 - 1.5.3 Outros Hiperparatiroidismos
 - 1.5.4 Hipoparatiroidismo
 - 1.6 Tumores Endocrinos da Páncreas
 - 1.6.1 Insulinoma
 - 1.6.2 Gastrinoma
 - 1.6.3 Glucagonoma
 - 1.6.4 Vipoma
 - 1.6.5 Outros Tumores Endocrinos Pancreáticos
 - 1.7 Patoloxía Suprarrenal e das Gónadas
 - 1.7.1 Síndrome Cushing
 - 1.7.2 Enfermidade de Addison
 - 1.7.3 Aldosteronismo Primario
 - 1.7.4 Feocromocitoma
 - 1.7.5 Carcinoma Suprarrenal
 - 1.7.6 Incidentalomas
 - 1.8 Neoplasia Endocrina Múltiple
 - 1.8.1 Neoplasia Endocrina Múltiple I
 - 1.8.2 Neoplasia Endocrina Múltiple II
 - 1.8.2.1 MEN IIa
 - 1.8.2.2 MEN IIb
 - 1.8.3 Neoplasia Endocrina Múltiple III
 - 1.9 Obesidade
 - 1.9.1 Manexo Dietético
 - 1.9.2 Manexo Farmacolóxico
 - 1.9.3 Manexo Quirúrxico
 - 1.9.4 Manexo por Enfermaría
 - 1.10 Diabetes
 - 1.11 Dislipemias
 - 1.12 Hiperuricemia
 - 1.13 Enfermaría Endocrina
 - 1.13.1 Coidados ó Usuario
 - 1.13.2 Diabetes. Xeneralidades
 - 1.13.3 Educación Sanitaria
 - 1.13.4 Prevención de Complicacions
 - 1.13.5 Coidado ó Paciente Diabético
 - 1.13.6 Técnicas da Enfermaría
 - 1.13.7 Tratamentos. Administración dos mesmos
-

2 Patoloxía Infecciosa	<ul style="list-style-type: none"> 2.1 Introducción as Enfermidades Infecciosas 2.2 Sepsis 2.3 Tuberculosis 2.4 Enfermedades de Transmisión Sexual 2.5 Infección VIH
3 Patoloxía Parede Abdominal	<ul style="list-style-type: none"> 3.1 Hernia Inguino- Crural 3.2 Complicacions Ciruxía Herniaria 3.3 Hernias Línea Alba 3.4 Hernias Pouco Frecuentes 3.5 Hernia Hiato y Paraesofágicas 3.6 Eventración y Evisceración. 3.7 Cerres Difíciles
4 Politraumatismos	<ul style="list-style-type: none"> 4.1 Soporte Vital Básico 4.2 Asistencia ó Politraumatizado. Conceptos Xerais 4.3 Traumatismos Abdominales 4.4 Síndrome Compartimental 4.5 Traumatismo Hepático y Esplénico 4.6 Traumatismos Intestinales 4.7 Traumatismos Pancreáticos 4.8 Traumatismos Torácicos 4.9 Traumatismos Cervicales 4.10 Hematoma Retroperitoneal
5 Patoloxía Renal e Urolóxica	<ul style="list-style-type: none"> 5.1 Estudo do paciente con Enfermidade Renal. Patoloxía Nefrourolóxica <ul style="list-style-type: none"> 5.1.1 Valoración Función Renal e Urinaria 5.1.2 Manexo das Enfermidades Renais 5.1.3 Manexo das Enfermidades Urolóxicas 5.2 Enfermidades Renais <ul style="list-style-type: none"> 5.2.1 Insuficiencia Renal Aguda 5.2.2 Insuficiencia Renal Crónica 5.2.3 Síndrome Nefrótico 5.2.4 Nefropatías Glomerulares 5.2.5 Nefropatías TubuloIntersticiais 5.3 Coidados de Enfermaría na Hemodiálisis y Diálisis Peritoneal <ul style="list-style-type: none"> 5.3.1 Hemodiálisis 5.3.2 Diálisis Peritoneal 5.4 Paciente Urolóxico <ul style="list-style-type: none"> 5.4.1 Evaluación do paciente Urolóxico 5.4.2 Síntomas e Signos 5.4.3 Técnicas Diagnósticas 5.5 Enfermidades Benignas Tracto Genitourinario <ul style="list-style-type: none"> 5.5.1 Enfermidades Infecciosas do Tracto Genitourinario 5.5.2 Enfermidades Inflamatorias do Tracto Xenitourinario 5.6 Patoloxía Urolóxica Renal <ul style="list-style-type: none"> 5.6.1 Uropatía Obstrutiva 5.6.2 Tumores Renais 5.7 Patoloxía Vesical <ul style="list-style-type: none"> 5.7.1 Disfuncións neuromusculares do tracto urinario 5.7.2 Tumores Vesicais 5.8 Patoloxía Prostática <ul style="list-style-type: none"> 5.8.1 Hiperplasia Benigna da Próstata 5.8.2 Cáncer da Próstata 5.9 Patoloxía do Testículo <ul style="list-style-type: none"> 5.9.1 Escroto Agudo 5.9.2 Tumores do Testículo e Paratesticulares 5.10 Patoloxía Xenital Masculina e Disfunción Sexual <ul style="list-style-type: none"> 5.10.1 Patoloxía Xenital Masculina 5.10.2 Disfunción Sexual

6 Patoloxía Neuroquirúrxica

- 6.1 Introducción á Neurocirugía
 - 6.1.1 Subespecialidades na Neurociruxía- Enfermaría na Neurociruxía
 - 6.1.2 Historia da Neurociruxía e dos avances tecnolóxicos asociados
- 6.2 Clínica Neuroquirúrxica I
 - 6.2.1 Anatomía Neuroquirúrxica
 - 6.2.2 Síndromes Neurolóxicos e Neuroquirúrxicos
 - 6.2.3 Escalas na Neurociruxía
- 6.3 Técnicas Neuroquirúrgicas e Instrumental
 - 6.3.1 Quirófano de Neurociruxía
 - 6.3.2 Mesa Neuroquirúrxica
 - 6.3.3 Colocación e cuidados do paciente Neuroquirúrxico
 - 6.3.4 Microscopio
 - 6.3.5 Instrumental Básico
 - 6.3.6 Trepano □ Mini trepano
 - 6.3.7 Neuronavegador
 - 6.3.8 Ciruxía Craneal □ Craneotomía □ Craniectomía
 - 6.3.8.1 Supratentorial
 - 6.3.8.2 Infratentorial
 - 6.3.8.3 Base craneal
 - 6.3.8.3.1 Endoscópica
 - 6.3.8.3.2 Transesfenoidal
 - 6.3.8.4 Biopsia cerebral
 - 6.3.8.5 Ciruxía da Columna □ Laminectomía
 - 6.3.8.6 Neurociruxía Vascular y Endovascular
 - 6.3.8.7 Neurociruxía Esterotáxica, funcional, epilepsia y dolor
 - 6.3.8.8 Radiociruxía
 - 6.3.8.9 Procedimientos a Pe da cama
 - 6.3.8.9.1 Monitorización PIC
 - 6.3.8.9.2 Drenaxe Ventricular Externo
 - 6.3.8.9.3 Drenaxe Lumbar
 - 6.4 Clínica Neuroquirúrxica II
 - 6.4.1 Patoloxía Tumoral
 - 6.4.1.1 Supratentorial
 - 6.4.1.2 Base craneal
 - 6.4.1.3 Infratentorial
 - 6.4.1.4 Espinal y Medular
 - 6.4.2 Patoloxía Vascular Cerebral Isquémica- hemorráxica
 - 6.4.3 Patoloxía Traumática Cerebral
 - 6.4.4 Cuidados da enfermaría no paciente neuroquirúrxico

7 Patoloxía OncoHematolóxica

- 7.1 Cáncer
 - 7.1.1 Definición
 - 7.1.2 Fases e Estadios da Enfermidade
 - 7.1.3 Tratamento
 - 7.1.4 Cuidados da Enfermaría nas diferentes fases
 - 7.1.5 Técnicas da Enfermaría
 - 7.1.6 Citostáticos
 - 7.1.6.1 Manexo
 - 7.1.6.2 Administración
 - 7.1.6.3 Extravasación
 - 7.1.7 Radioterapia: Cuidados da Enfermería
- 7.2 A Sangue
 - 7.2.1 Composición e Función
 - 7.2.2 Patoloxías
 - 7.2.3 Cuidados da Enfermaría nas Alteracións Sanguíneas
- 7.3 Prevención Primaria

8 Doazón de órganos

- 8.1 Aspectos legislativos polos que se regulan as actividades de obtención e utilización de órganos e texidos.
- 8.2 Diagnóstico e certificación da morte.
- 8.3 Consentimento presunto.
- 8.4 Organización Nacional dos Trasplantes (ONT). Oficina de Coordinación dos Trasplantes de Galicia.
- 8.5 Coordinación dos Trasplantes a nivel hospitalario.
- 8.6 Qué órganos e texidos se poden doar.
- 8.7 Valoración do doante potencial.
- 8.8 Entrevista familiar.
- 8.9 Mantemento do doante.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	85	0	85
Seminarios	34	0	34
Traballos tutelados	0	25	25
Probos de tipo test	2	0	2
Probos de resposta longa, de desenvolvemento	1	1	2
Traballos e proxectos	1	1	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Traballos tutelados	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Tutorías semanais donde se resuelven dudas y se comentan los contenidos de la asignatura, así como sugerencias para un mejor acercamiento a los alumnos. Las tutorías se realizarán mediante e-mail, telefonicamente y usando la herramienta Fatic.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita.	10
Probos de tipo test	Probos para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	80
Probos de resposta longa, de desenvolvemento	Probos para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	5
Traballos e proxectos	Traballo tutelado describindo a Definición, Etiopatoxenia, Clínica e Tratamento de unha enfermidade do programa da sesión maxistral, buscando a información na bibliografía e na internet.	5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

P. Parrilla Paricio; J.I. Landa Garcia, **Cirugía AEC**, 2ª Edición,
 Pamela L. Swearingen, **Manual de Enfermería Médico- Quirúrgica**, 6ª Edición,
 Brunner& Suddarth's, **Textbook of Medical- Surgical Nursing**, 12ª Edición,
 Kathleen Duffy, **Medical- Surgical Nursing Made Incredibly Easy**, 1ª Edición UK,
 Sabiston, **Tratado de Cirugía. Fundamentos Biológicos de la Práctica Quirúrgica Moderna**,
 Morris PJ, Malt RA, **Oxford Testbook of Surgery**,
 Mª Lourdes Casillas Santana; Susana Esquinas Serrano, **Manual CTO de Enfermería**, 5ª Edición,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Enfermaría clínica I/V53G140V01204
 Enfermaría clínica II/V53G140V01205

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermaría xeriátrica e cuidados paliativos/V53G140V01304

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/V53G140V01101

Bioquímica: Bioquímica/V53G140V01103

Fisiología: Fisiología/V53G140V01105

Fundamentos de enfermería/V53G140V01107

Introducción á enfermería clínica/V53G140V01201
